

2023/24. tanév II. félév Levelező

Jogászi etika

ELTE ÁJK Jog- és Társadalomelméleti Tanszék

Tantárgyfelelős: Bányai Ferenc (fbanyai@ajk.elte.hu)

Kurzus teljesítése: írásbeli beszámoló tesztkérdések és esszé formájában. Anyaga a kötelező irodalom és a félév során az előadáson elhangzottak.

A kurzus leírása: A jogászi hivatásrendek etikai kódexei, a közszolgálati kormánytisztviselői etika, és a tudományos kutatás etikai magatartási normáinak ismertetése és összehasonlítása. Az erkölcsre vonatkozó legnagyobb hatású elméletek bemutatása, azok szemléletmódjának és módszertani elveinek alkalmazása a jogászi munka gyakorlása során felmerülő helyzetekben, esetekben, etikai-fegyelmi ügyekben.

Előzetes ismeretek: — A társadalomelmélet és a jogszociológia területén szerzett ismeretek, valamint a jogbölcseleti ismeretek használhatóak a tárgy témáinak feldolgozásában.

A kurzus célja: A következő készségek elsajátításának támogatása

- a jogászi hivatással szemben támasztott magasabb erkölcsi elvárások elsajátítása
- a jogállami alapértékeknek a jogalkalmazásban való képviselése
- szakmai integritás megteremtése, a hallgató személyes beállítódásának a jogászi hivatásrendek elveivel való megfelelése, egysége.
- a bírói, ügyészi, ügyvédi, közszolgálati jogászi hivatások sajátos kihívásainak és szakmai hagyományainak megfelelő magatartás támogatása

Az előadások témái

1. Jogi és erkölcsi szabályok, etikai elméletek, meta-etika, alkalmazott etika, kódexek.

Kulcsfogalmak: *erény alapú etika, következmény-elv, kötelesség-etika, tett központú és a szabályalapú utilitarizmus, a morális fejlődés szakaszai, erkölcsi normák hierarchiája*

Irodalom:

- Sandel, Michael J. : Mi igazságos...és mi nem? A helyes cselekvés elmélete és gyakorlata. Budapest, Corvina Kiadó. 2009, 47-76, 126-167.
- Macintyre, Alisdair: Az erény nyomában. Budapest, Osiris Kiadó, 1995, 96-131.

2. A bírói etika

Kulcsfogalmak: *hivatásetika, bírói függetlenség, fegyelmi felelősség magánélet és bírói munka, bírói kompetenciák, bíró erkölcsi jogai és kötelességei.*

Irodalom:

A bírói magatartás bangalorei alapelvei

A Bírak Etikai Kódexe 2022.

Dr. Kondorosi F.-Uttó Gy.-Dr Visegrády A., A bírói etika és a tisztességes eljárás. Magyar Közlöny lap és Könyvkiadó Kft, Budapest, 2008, 32-47.

Orosz Árpád: A bírói hivatás etikája.

http://www.mabie.hu/sites/mabie.hu/files/birak_lapja/BL.1994.IV.2.sz..pdf

3. Az ügyészi etika

- Kulcsfogalmak: *ügyészi szerep különleges erkölcsi követelményei, kapcsolat a nyomozóhatósággal, utasítási jog és vezetők kötelességei, igazság felderítése, emberi jogok védelme, előítélet mentesség*

Irodalom:

- Etikai Kódex. Az Ügyészek Országos Egyesületének szabályzata. az ügyészek alapvető jogairól, kötelességeiről és felelőségéről.
- A legfőbb ügyész ajánlása az ügyészi hivatás etikai szabályairól
- Vókó György: Az ügyészi etikáról - az etika szerepéről. In: Ügyészek Lapja. Szakmai érdekképviseleti folyóirat 2000/4, 5-22.

4. Az ügyvédi etika

- Kulcsfogalmak: *kollegialitás, önszabályozás-kamarák feladatai, ügyfél, titoktartás, érdekütközés, tisztességes díj, ügyvédi reklám és tisztességes verseny.*

Irodalom:

A Magyar Ügyvédi Kamara Szabályzata az ügyvédi hivatás etikai szabályairól és elvárásairól

Horváth Jenő A sajtónyilvánosság és az ügyvédi etika kapcsolata = Jogi beszélgetések. 2007-2009, 2010. 58-62

Patyi Gergely: Ügyvédség a köz-, és a magánjog határán.

<https://jak.ppke.hu/uploads/articles/12332/file/Paty%20Gergely%20PhD%20dolgozat%20v%C3%A9gleges.pdf>

5. Közigazgatási és közszolgálati etika.

- Kulcsfogalmak: *a semlegesség és a struktúra etikája, kormánytisztviselő, közszolgálat, hatékony jogi keret és működőképesség etikai kódex, pártpolitika semlegesség, közérdek szolgálata*

Irodalom:

- Zöld Könyv az állami szerveknél érvényesítendő etikai követelményekről
- A Magyar Kormánytisztviselői Kar hivatásetikai kódexe

- Etika a magyar közigazgatásban: Aktuális kérdések és gyakorlat
- Homicskó Árpád Olivér: Hivatásetikai alapelvek a közszolgálatban a minőségi jogalkalmazás céljából. <http://jesz.ajk.elte.hu/homicsko46.html>

6. Gazdaság, jogi szabályozás és etika. Tudományetika – Bányai Ferenc

- Kulcsfogalmak: *code of conduct és gazdasági sikeresség, a póker szabály erkölcsse, korrupció és integritás, hacker-etika, reklámetikai kódex, felszámolók etikai kódexe, etikai elvek a gazdasági vonatkozású törvényekben.*

Irodalom:

MTA Tudományetikai Kódex

Zsolnay László: Versenyképesség és etika.

MOL-etikai kódex. <http://mol.hu/hu/molrol/beszallitoi-kozpont/etikai-kodex>